

Regeringskansliet
Justitiedepartementet**Remissyttrande över utkast till lagrådsremiss En särskild straffbestämmelse för psykiskt våld**

Tingsrätten instämmer i bedömningen att det finns ett behov av att stärka det straffrättsliga skyddet mot psykiskt våld utifrån de aspekter som lyfts fram i utkastet. Tingsrätten är dock fortfarande kritiskt till införandet av en särskild straffbestämmelse på det sätt som föreslås och avstyrker därför förslaget om att införa den nya brottstypen psykiskt våld.

Tingsrätten är positiv till att det tidigare förslaget har omarbetats på så sätt att den föreslagna bestämmelsens rubricering har ändrats från ”psykisk misshandel” till ”psykiskt våld” och att bestämmelsen föreslås att införas i 4 kap. brottsbalken.

Tingsrätten ifrågasätter inte att psykiskt våld är ett samhällsproblem och att det finns ett behov av ett stärkt straffrättsligt skydd. I sitt yttrande över Ds 2022:18 angav tingsrätten att den då föreslagna bestämmelsen rörde sig i de yttre gränserna för vad som kan vara straffbart och träffade ett brett spann av ageranden av vitt skild karaktär. Det är positivt att det första ledet i bestämmelsen nu har arbetats om och inte är lika allmänt hållen som tidigare. Tingsrätten uppfattar det nya förslaget som tydligare avgränsat än det tidigare. Trots de omarbetningar som gjorts anser tingsrätten dock att bestämmelsen fortfarande rör sig i de yttre gränserna av vad som bör vara straffbart.

Tingsrätten är fortsatt kritisk till begreppet ”upprepade kränkningar”. Trots att bestämmelsen enligt nu föreslagen lydelse begränsas till upprepade kränkningar i form av förolämpningar, otillbörliga hot, otillbörligt tvång eller otillbörlig övervakning ser tingsrätten fortfarande en risk för att bestämmelsen kan komma att bli alltför vittomfattande. Enligt utkastet är bestämmelsen tänkt att omfatta sådana ageranden som var för sig inte är straffbara men som tillsammans kan orsaka allvarlig skada. Vidare framgår det av utkastet att exakt vad som får anses vara ”upprepade” och under hur lång eller kort tid som gärningarna ska ha ägt rum lämnas till rättstillämpningen att avgöra utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Tingsrätten befarar att det blir

svårt för den enskilde individen att förutse vilka ageranden som är straffbara, när ett agerande kan komma att bli straffbart och under vilka omständigheter ett agerande kan bli straffbart.

Tingsrätten är vidare kritisk till hur kravet på att hoten, tvången och övervakningen ska vara otillbörliga definieras. Att något är otillbörligt definieras i utkastet som sådant som är oacceptabelt med hänsyn till rådande sociala eller etiska normer. Tingsrätten kan konstatera att sociala och etiska normer är föränderliga över tid och utifrån sociala sammanhang. Ett agerande som idag inte är otillbörligt kan vara det om något år och tvärtom. Psykiskt våld beskrivs i utkastet som handlanden som är utsträckta i tid och som begås så länge som det psykiska våldet fortsätter. Tingsrätten befarar att det finns en överhängande risk för att det kan bli svårt för den enskilde att förutse vilka ageranden som anses vara otillbörliga från tid till annan. Det finns också en risk för att de som ska tillämpa lagen kommer att ställas inför svåra bedömningar gällande om ett agerande är otillbörligt i de fall där det psykiska våldet har sträckt sig över lång tid. Det finns alltså alltjämt en risk för att bedömningarna kan utmynna i att lika fall bedöms olika. Prövningen av om en gärning är otillbörlig kommer att prövas i förhållande till ett stort spann av olika ageranden som faller in under hot, tvång och övervakning. Även om tingsrätten delar utkastets resonemang om att rekvisitet ”otillbörligt” begränsar det straffbara området till viss del ser tingsrätten sammanfattningsvis fortfarande svårigheter med att tillämpa rekvisitet på nu föreslaget sätt.

Tingsrätten är positiv till kriminaliseringen av otillbörlig övervakning och delar utkastets synpunkt att den digitala utvecklingen lett till att det finns ett annat behov av skydd mot övervakande beteenden än tidigare. Tingsrätten anser att otillbörlig övervakning skulle kunna kriminaliseras enligt en självständig bestämmelse i 4 kap. brottsbalken.

Tingsrätten har i övrigt inga synpunkter på förslaget.

Detta yttrande har, efter föredragning av beredningsjuristen Tovali Östlund, beslutats av lagmannen Vendela Enmarker.

Vendela Enmarker

Tovali Östlund